

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cencoglasov
I stolp, peti vrsta
maloglasni po 190
in 2 D, večji oglasi
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisni se ne vračajo, nebrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravljalna št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.348
za inzerate, Sarajevska št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Radič-Pribičevićeva koalicija onemogočila tudi koncentracijo pod Vojo Marinkovičem

Pogajanja dr. Marinkoviča za koncentracijo

r Belgrad, 21. febr. (Tel. »Slov.«) Mandatar krone g. Marinković je še snoči s posebnim pismom obvestil Ljubo Davidoviča o svojem mandatu. Prosil ga je, da ga tekom današnjega dneva obišče. Istotako je pozval k sebi Stjepana Radiča in Pribičevića ter Vukičevića. Davidovič je v imenu demokratskega kluba seveda takoj pristal za vstop v Marinkovičevo vlado. Stjepan Radič in Pribičević sta bila pri Marinkoviču okrog polдне. Radič je časnikarjem izjavil, da so se o vsem lepo razgovarjali. Pribičević je dodal, da so se sporazumeli o vsem, kar je odvisno od Marinkoviča in da je sedaj vse odvisno od radikalov.

Radič in Pribičević sta v imenu KDK stavila med drugim sledeče zahteve: da dobi KDK v novi vladi zunanje in notranje ali finančno ministrstvo. Poleg tega bi predložila tako zvan program kmetjsko-demokratske koalicije, ki obsega 19 točk, v katerem so glavne podrobnosti revizije zakona o izenačenju neposrednih davkov in revizije proračuna.

Dr. Spaho je v imenu svoje stranke takoj pristal na vstop. Vukičević je dejal, da bo končno veljavno odgovoril po seji radikalnega kluba. Z ozirom na to je sklical dopolдне sejo kluba NRS, ki je trajala od 10 do 12.

r Belgrad, 21. febr. (Tel. »Slov.«) Novi mandatar krone za sestavo koncentracijske vlade dr. Marinković je bil od celokupne javnosti sprejet simpatično. Mnogi so optimistično gledali na rezultat ter mislili, da se bo Marinkoviču posrečila sestava vlade celotne koncentracije. Vendar je bil ta optimizem neutemeljen. Že takoj v samem začetku je naletel na takšne težave, da je nocoj vrnil mandat. Te težave, kar je še bolj zanimivo, so prihajale od strani tako zvane selj. dem. koalicije. Ta koalicija je najbolj glasno vpila in zahtevala koncentracijo. Ko pa je danes prišlo do tega, da se tem zahtevam ugodni, je stavila tako pretirane zahteve, da jih nihče ne bi mogel sprejeti.

Po posvetovanju je KDK nocoj odklonila vstop v koncentracijsko vlado pod vodstvom Marinkoviča, katerega je selj. dem. koalicija obvestila s posebnim pismom, v katerem pravi, da bi bila takšna vlada po njihovem mišljenju nadaljevanje bivše Vukičevićeve vlade.

S tem je Marinkovičeva misija stvarno prenehala in ostala je zopet koncentracija samo poskus brez vsakršnega uspeha. Edini stvarni uspeh Marinkovičeve akcije bi bil, da se je znova in povsem jasno uvidelo, da Pribičeviću in Radiču ni na tem, da bi se sestavila koncentracijska vlada. Ta njuna zahteva je samo maska za njune namere, da se onemogoči vsako delo v parlamentu in s tem prižene položaj v tak štadij, iz katerega bi bile volitve edini izhod.

Trenutno je težavno reči, kaj pride sedaj, ko je Marinković vrnil mandat. Večina je mnenja, da se ne bodo storili nobeni novi koraki za široko koncentracijsko vlado, ker je več kot jasno, da je nje sestava z ozirom na takšno delovanje in nastop selj. dem. koalicije, nemogoča, in smatrajo, da so vsi takšni poskusi odveč.

Seja radikalnega kluba

Po otvoritvi je Vukičević na kratko obvestil klub o položaju, ki je nastal s tem, da je Marinković dobil mandat. Obrazložil je celotni potek krize in zakaj je vrnil mandat. Naglasil je, da je bil odločen moment o Davidovičevem predlogu, da se naj razširi koalicija na Radiča. Nato je dejal, da je bil pri Marinkoviču kot svojem prijatelju. Končno je dejal, da se naj klub izjavi, ali vstopi ali naj se pogaja z Marinkovičem ali ne.

Nato se je pričela debata. Prvi je govoril Miša Trifunović, bivši minister, ki je takoj ugotovil, da je radikalni klub že enkrat o tem sklepal in sklenil, da morajo imeti vodilno vlogo v koncentracijski vladi radikalni in da ni nobenega razloga, da bi se sedaj odstopilo od tega sklepa. Istotako je klub enkrat že izjavil, da je vseeno, kdo je na čelu vlade. Skupne velike noči ne bo.

Bivši minister Milan Simonović je predlagal, da se klubova seja odloži, češ, da je na seji malo poslancev. Ilija Mihajlovič je mnenja, da je treba ostati že pri storjenem sklepu, vendar pa se ni treba vezati popolnoma na ta sklep. Treba je počakati na pogoje, pod katerimi bi se sodelovalo v Marinkovičevi vladi, ker so ti pogoji važni, ne pa vprašanje osebe. Poslanec Popović je istotako mnenja, da je potrebno, da ostane klub pri svojem sklepu, ker je radikalni klub številčno najmočnejši. S svojim dosedanjim delom daje jamstva, da se bo vodila politika v smeri konsolidacije države. Kdo bo predsednik take vlade, to je prerogativa krone.

Bivši predsednik vlade Nikola Uzunović stoji na stališču, da je treba ostati pri prejšnjem sklepu kluba, ki je avtoritativen. Bivši železniški minister Ante Radojevič je mnenja, da je mogoča koncentracijska vlada, v kateri bi bile zastopane vse pokrajine in ki bi bila avtoritativna in najbolj sposobna, da obvlada težavni položaj v državi. Tudi on zahteva, da bi moral biti predsednik radikal. Je za to, da se spoštujejo stari sklepi kluba NRS. V istem smislu je govoril poslanec Stojadinović.

Nato je minister Srškić izjavil, da je proti kombinaciji z Marinkovičem na čelu. Po njegovem mnenju bi bilo boljše, če je na čelu vlade izvenparlamentarna oseba. Poslednji govornik je bil mnenja, da je mandat, ki ga je dobil Marinković, popolnoma pravičen po parlamentarnih običajih. Zato predlaga, da klub sprejme dr. Marinkoviča kot mandatarja krone in stopi z njim v pogajanja.

Nato se je seja prekinila, da bi se jutri nadaljevala in da bi lahko prišlo do končno veljavnega sklepa.

Kljub temu, da je večina zastopala prvotno stališče, je prevladovalo po tej seji mišljenje, da bodo radikalni sprejeli Marinkoviča, če bodo pogoji za njihovo sodelovanje temu odgovarjali.

Seja Radič-Pribičevićeve koalicije

Istotako se je vršila seja KDK. Na tej seji sta Pribičević in Radič obvestila poslance o poteku svojih razgovorov z Marinkovičem. Po tej dopoldanski seji KDK se je sklenilo, da je treba sodelovanje v tej vladi odkloniti. Popolдне se je ponovno vršila seja KDK, na kateri se je sprejelo besedilo pisma, ki naj se pošlje Marinkoviču kot odklonilen odgovor. V tem pismu, ki je zelo obširno, se podrobno navaja razgovor Radiča in Pribičevića z Marinkovičem. Zahteve, ki so v tem pismu formulirane, so sledeče:

1. Zahtevala sta, da se revidira zakon o neposrednih davkih. Na to je Marinković odgovoril, da se bi o tem lahko pogajal, ko se vrne iz inozemstva.

2. V tem pismu se pravi, da je Marinković izjavil, da mu ni ničesar znanega o zunanjem posojilu in da je to nemilo stvar popravil s kratkim dodatkom, da ima on osebno napram posojilu popolnoma svobodne roke.

3. Govori se, da je najbrž samo bolezen g. Marinkoviča ovirala, da ni razpravljal o onih 19 točkah, ki sta jih Radič in Pribičević dne 26. januarja predložila g. Davidoviču kot program bodoče koncentracijske vlade. S tem, se pravi, je bil onemogočen vsak stvarni razgovor o teh zahtevah, s katerimi je seljačkodemokratska koalicija družila svoj vstop v vlado.

4. Oba naša predsednika, se pravi v tej točki, sta se globoko prepričala, da je Marinković ravno tako odvisen od Vukičevića kakor Ninko Perić, kar se vidi iz tega, da on ni hotel sprejeti zahteve, da dobi seljačkodemokratska koalicija finančno ministrstvo, češ, da že vnaprej ve, da bodo radikalni to zahtevo odbili.

5. Kar se tiče zahteve Radiča in Pribičevića po zunanjem oziroma notranjem ministstvu, je Marinković dejal, da te zahteve je more sprejeti, ker eno zahtevajo zase radikalni, drugo pa demokrati. To popolno nemoč napram Vukičeviću je Marinković pokazal tudi s svojo izjavo, da bi bil njegov zastopnik v tej vladi g. Vukičević, ki bi bil obenem notranji minister. Ker je jasno, da bo Marinković ostal dolgo na dopustu, bi to bila v resnici le vlada g. Velje Vukičevića.

6. Dr. Marinković je odločno odklonil zahtevo Radiča in Pribičevića, da naj se proračun popravi; istotako se ni hotel izjaviti o

zahtevi, da naj se zakonskim potom uredi agrarno vprašanje v Dalmaciji.

Dalje pravi pismo, da seljačkodemokratska koalicija ne more iti v nobeno vlado, ki ne bi sprejela njenih glavnih zahtev, t. j. nujno in zakonito zagarantirano depolitizacijo uprave in uvedbo široke samouprave, ki bi bile terorizirane večje, da bi bile življenja zmožne in konečno sistematično zdravljenje gospodarskih razmer, posebno kmetijstva, da bi našo trgovsko bilanco zopet napravili aktivno. Iz vseh teh razlogov je klub seljačkodemokratske koalicije smatral s polno pravico novo vlado g. Marinkoviča kot nadaljevanje stare vladne koalicije in zato je sklenil, da te vlade ne more podpirati.

To odklonilno pismo je g. Pavle Radič ob 8 zvečer izročil g. Marinkoviču.

Izjava dr. Marinkoviča

Zvečer ob 9 je dal g. Marinković časnikarjem na njih telefonično vprašanje sledečo izjavo po šefu kabineta g. Pelivanoviću:

»Sklepi KDK temeljijo na neresničnem predstavljanju dejstev. Jaz nisem odklonil nobene njihove zahteve, ki sta mi jih g. Pribičević in g. Radič sukcesivno pripovedovala. Jaz sem ju samo iz razumljivih razlogov prosil in jima svetoval, da naj bo čim manj formalnih zahtev in pri tem omenil težave, na katere bi naletel pri radikalnih radi takih zahtev in naj se na to ozirata. Neresnično je, da sem jima dejal, da ni izključeno, da bo Vukičević pristal na to in da bi bil Vukičević seveda moj zastopnik, če bi bil v kabinetu najstarejši minister. Glede notranjega ministristva sem se omejil na to, da sem jima izjavil, da mislim, da se bo sporazum lažje dosegel, če se ne postavlja zasedba tega ministristva kot formalen pogoj. Gg. Radič in Pribičević sta odšla od mene z izjavo, da se bosta o vsem tem dogovorila s svojimi prijatelji. Pričakoval sem, da bom zvečer dobil zahteve KDK. Tako sem tudi informiral g. Vukičevića, ki me je prosil, da naj ga obvestim po sprejemu teh zahtev o njih, da jih bo lahko še jutri dopolдне postavil na sejo radikalnega kluba. Na vprašanje časnikarjev, ali bo vrnil mandat, je Marinković odgovoril: O vsem sem obvestil kralja in mislim, da sem s tem vrnil mandat.«

Pribičevićeva pepelnica

Uspešno sredstvo

Dne 16. decembra 1927, ko smo pripravljali proslavo kraljevega rojstnega dne, je Pribičević izjavil v svojem govoru proti dohodnini: »Mi bomo morali, kolikor nam je to tudi težko, začeti proučevati in razmišljati, katera odločnejša in uspešnejša sredstva bomo podvzeli.« — Diktatura je res uspešno sredstvo.

Pod Avstrijo

Dne 3. januarja ni nihče drugi kot Svetozar Pribičević govoril proti militarizaciji uprave in je trdil: »Naši kraji niti od Jaleč niso slutili, da bo po zedinjenju v Srbiji režim, ki se niti od daleč ne da primerjati z režimom pod Avstrijo.« In še je dejal: »Ako Vukičević hoče militarizirati našo policijo, tedaj naj narodni skupščini predlaga tozadevni zakon. Sicer se to gaženje ustave ne sme dopustiti. Rad bi vedel ali je kje stranka, ki bi to dopustila. Lahko si mislite, kakšen vtis to napravi v Evropi, da je naša vlada morala v Južni Srbiji postaviti aktivnega podpolkovnika za velikega župana. Kaj bodo mislili o našem narodu in naši administraciji. Mi hočemo biti v Evropi. Mi nočemo trpeti teh razmer v Južni Srbiji, ki jih ne morem imenovati niti azijske, ker bi s tem razžalil Azijo.« — Podpolkovnik je bil Pribičević poprej torej azijska prikazen v upravi, o pustu pa mu je diktatura po volji.

Ostra sredstva

Dne 21. januarja je Radič-Pribičevićeva zveza sklenila in objavila resolucijo, v kateri pravi:

»Če bi se koncentracija ne izvedla pred proračunsko razpravo, kmetjska demokracija odklanja vsako odgovornost za to, da bo morala poostri svojo borbo v parlamentu, da bo to borbo morala prenesti med narod — in da bo prisiljena v tej borbi uporabljati še ne-

katera v zapadni demokraciji preizkušena ostra sredstva, ki jih bo v slučaju potrebe pravočasno sporočila javnosti.« — Diktatura bi bila seveda najostrejša sredstvo, pa tedaj je Pribičević mislil na čisto nekaj drugega.

Kot barbari

Dne 22. januarja je Svetozar Pribičević na shodu kmetjske demokracije poleg Kajmakčalana tudi takole slikal naš notranji položaj: »Mi smo tako rekoč stavljeni izven zakona. To je režim, proti kateremu se dviga upor iz globine naše duše. Današnji vlastodržci v Belgradu se kažejo kot barbari, pred katerimi moramo mi čuvati tekovine naše kulture in civilizacije. To in tako vladanje v naši državi, ki hoče edinstvo uniforme, je izzval to veliko formacijo, ki se imenuje kmetjska demokracija. Jaz iskreno in odkrito govorim, nekako izgubljam vero v sposobnost tistih političnih činitelev, ki danes vladajo v Belgradu. — Tedaj je mož izgubljati vero, sedaj pa izgleda, da je izgubil glavo.

Pozval bom narod na obračun

Dne 5. avgusta l. l. je veliki mojster jugoslovanske demokracije v finančnem odboru svečano izjavil: »Mi bomo morali organizirati odpor naroda, ker mi nismo tukaj, da se damo klati od razbojnikov. Če ti opomini nič ne zaležejo, bom jaz pozval narod, da se na drugi način obračuna z nasilniki.« — Tedaj ni bilo ne razbojnikov ne nasilja, tedaj tudi ni bilo govora o — diktaturi.

Zopet Avstrija

Dne 20. oktobra l. l. je v verifikacijski debati govoril Svetozar Pribičević v imenu svojega kluba: »Gospoda moja, moram vam povedati tudi to, da smo mi imeli v Avstriji več političnih svoboščin in državljanских pravic kot v tej državi. — Pa tedaj nihče niti mislil ni na neparlamentarno diktatorsko vlado — razen če jo je imel v mislih Pribičević sam.

Svoboda edino sredstvo

Dne 24. novembra l. l. je Pribičević utemeljeval svojo interpelacijo o naši zunanji politiki in je dejal: Mi bomo najbolje premagali vse naše nasprotnike tedaj, ko bomo uvedli svobodni režim v naši državi. Tudi naše nasprotnike v macedonskem vprašanju bomo potokli, če bo naš narod imel polno svobodo v svojem razvoju. Edino sredstvo imamo v svojih rokah, to je, da naj bo režim v naši državi dostojen svobodnega in civiliziranega naroda.« — Te dni smo pa doživeli pustno nedeljo Radič-Pribičevićevih idej o svobodi.

Pravica na revolucijo

Dne 17. julija l. l. je Pribičević na shodu na Sušaku takole grozil: »G. Velja Vukičević je gotovo slišal o izjavi Gambeta, ki je dejal, da ima narod pravico na revolucijo, če se nač njim vrši nasilje. Jaz ne grem tako daleč, a gotovo je, da bomo organizirali narodno brambo proti nasilju.« — In organiziral je Pribičević-Radičev predlog za diktaturo.

Odpor

Dne 21. julija l. l. je na konferenci šefov parlamentarnih klubov Pribičević dejal, da se bodo, če vlada ne napravi reda v državi, predstavniki opozicije sestali in organizirali odpor proti vladnim nasiljem. Tak postopek pripravljala narodna revolucija.« — Sestala sta se Radič in Pribičević in organizirala odbor za diktaturo.

Pribičevića je sram

Dne 4. avgusta l. l. na seji finančnega odbora je Pribičević dal tole sramotno izjavo: »Mene je sram, da sem v državi, ki ni nič drugega kot bivša Avstro-Ogrska. Jaz vam izjavljam, da če se tako nadaljuje, jaz bom pozval narod, da se bo obračunalo.« Radikalni so tedaj kakkali: To pomeni upor. Pribičević je nadaljeval: »Narod ima pravico tudi na upor, če se teptajo zakoni. Tega nisem rekel jaz, ampak Gambeta, ki ni bil ne boljševik, ne komunist.« — Sedaj pa smo po Radič-Pribičevićevi zvezi doživeli največjo sramoto, ki je mogoča v parlamentarni državi.

Hujše kot pod Madjari

Dne 19. oktobra l. l. je v narodni skupščini izzval Pribičević vihar ogorčenja, ko je dejal: Sedanji režim je prignal tako daleč, da široki sloji naroda v prečanskih krajih kličejo:

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Profesionalne službe

Predajalka

starejša, samostojna, z neoporečno preteklostjo in dobrimi spravevali, s kavejico 30.000 Din, kot voditeljica manjše podružnice na d-želi, ki se odda taki osebi event. tudi v najem, se išče. Naslov pri upravi Slovenca, pod šifro »Priprosta« št. 1313.

Trgovski pomočnik

dober manufakturst, vojaščine prost, se sprejme v trgovini mešanega blaga. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 1361.

Strojni ključavničarji

3 do 4, se iščejo za avtomobilsko mehanično delavnico. — Samo starejše moči naj se javijo pod »Reference« št. 1363 na upravo lista.

Potnik

se sprejme za stalno v galanterijski stroki dobro uveden, proti proviziji, mesečnemu obračunu in polovičnemu akonto. Ponudbe pod »dober zaslužek« št. 1431 na upravo »Slovenca«.

Knjigovodkinja

z večletno samostojno prakso, popolnoma zmožna slovenske, nemške in po možnosti srbo-hrvaške korespondence ter stroje-pisja, se sprejme v stalno službo. Ponudbe z navedbo plače na upravo lista pod »Stalnost« št. 1426.

DEKLE

Za malo gostilno na deželi se išče priprosto stara 16—20 let, katere je vajena domačega dela in pri gostilni. — Naslov pove uprava pod št. 1418.

kuharico

za saratorij v Zagrebu. Adresa: Dr. Kavčić, Račkoga 2, Zagreb.

kuharica

išče se izučena za dobro hišo na deželi v bližini Celja. Opravljati mora v prostem času skupno z drugo služkinjo vsa hišna in vrtna dela. Starost 25 do 40 let, popolnoma zdrava. Ponudbe z zahtevo plače in navedbo dosedanjega službovanja je poslati pod »Savi ja« na upravo lista št. 1436.

mlekarja

izvežbanega v vseh mlečarskih poslih; plača po dogovoru, nastop takoj. Naslov pod »Mlekar« št. 1432 pri upravi lista.

pletiljo in šiviljo

za pletenine sprejemem takoj. M. Gostinčar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 38.

Mizarski pomočnik

se sprejme takoj, zmožen za stavbno in pohištveno delo, z nekaj kavejice Plača po dogovoru. Prednost imajo samci. Naslov pove uprava lista pod št. 1414.

Hotelski portir

strokovnik, z letnimi spravevali, vešč poleg jugoslov., tudi franc., nem., in ital. jezika, starost 30 do 35 let, se sprejme v stalno službo. Pismene ponudbe s prepisi spraveval in priložo slike je poslati pod »Portir« na upravo »Slovenca«.

Službe iščejo

Vojna vdova

išče službo v mestu ali na deželi. — Naslov pove uprava lista št. 1417.

Kdo kupi?

Hrastove palice

27 x 27 mm, 1 m do 1,60 m dolge, za vrtno ograje, vinograde ali metlišča po 50 do 70 par za en komad nudi parna žaga »Zora« d. z. o. z., Črnomelj. 1216

Hrastove odnadke

od žage za kurjavo z žico v snope povezane po 1250 Din in nevezane po 1100 Din za 10 tonski vagon, franko vag. Črnomelj, nudi parna žaga »Zora« d. z. o. z., Črnomelj.

Dobrodoča pekarna

lepi trgovski lokali na prometni točki, se zaradi družinskih razmer poceni proda. Naslov v upravi lista pod št. 1362.

Fiat nova tipa

503, športni, dvosedežni, z dvema zasilnima sedezema, vožen samo 2400 km, prodam zaradi nakupa večjega voza, Emil Rumpel, Ljubljana, Langusova ulica 7. 1364

Spalna oprava

nova, iz mehkega lesa, pleskana, poceni naprodaj. Alževa cesta št. 20, Sp. šiška. 1387

češnj. spalnice

lepe, naprodaj pri Ivanu Mrhar, mizarju, Staro-čiče 21, št. Vid nad Ljubljano.

V lokal,

v katerem ni »Slovenca«, tudi ni mesta za našega človeka.

Zahtevajte »Slovenca« povsod.

Pozor na dražbo!

Danes dne 21. II. 1928 ob 9 dopoldne se vrši dražba elektrotehničnih in gasilskih predmetov, gasilskih cevi, aparatov za gašenje ognja in večje množine žarnic ter drugih elektrotehničnih potrebščin v skladišču Ranzinger. Na to se opozarjajo interesentje.

Stanovanja

Prazna soba

se odda z lepo solnno lego, električ. razsvetljava, v bližini cerkve sv. Jožefa. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1354.

Tričlanska družina išče stanovanje

1 ali 2 sobi za maj. Ponudbe na upravo lista pod »Maj«.

Posojila

Enonadstropna hiša

z velikim zelenjadnim vrtom, periferija Ljubljane, se proda za 130.000 Din. Ponudbe na upravo lista pod »Hiša z vrtom«.

V najem

Dobrodoča pekarna

s trgovskim lokalom in lepim stanovanjem na prometni točki, se radi družinskih razmer takoj odda v najem. Naslov na upravo Slov. v Mariboru.

Kdo proda?

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah, erne, uvelit, Ljublan, Wolfow ulica šte

Kupim avto

šestsežni, dobro ohranjen, Ponudbe z navedbo cene, znamke i. t. d. na upravo Slovenca št. 420.

Javorjeve hlode in plohe

(beli javor), kupim večje množine. — Plačam proti akreditivu. — Ponudbe na V. Braz, Ljubljana, poštni predal.

Nasa obrt

Milinarji!

iz. prosa, kdo in kdaj kupite nalencele pri V. VOLK, LJUBLJANA, večetrgovina, Pita in moka

Najboljši koks!

Cebin, Wolfova 1/2

Motvoz (špaga) najcenejše direktno v tovarni Mehanična vrvarna Šinkovec, Grosuplje. 10245

POPRAVILA Meh. nik IVAN LEGAT, specialista za pisarniške stroje, Maribor, Vetrinjska ul. 30, Telefon int. 434.

Avtopodietniki

se opozarjajo, da je razpisana poštna vožnja Črna-Prevalje (17 km), s katero vožnjo je zvezan tudi prevoz oseb. — Potrebna pojasnila v zadevi prevoza daje interesentom Občinski urad Črna pri Prevaljah. 1437

Razpis idejnih načrtov.

Krajni šolski odbor v Hrastniku namerava postaviti novo šolsko poslopje z 12 razredi. Zato vabi g. arhitekta Slovenije, da vpošljejo do 20. III. t. l. idejne načrte v merilu 1:200. Določeni sta dve nagradi: I. 10.000 Din, II. 5000 Din. — Natančnejši pogoji se dobe osebno pri vodstvu deške osnovne šole v Hrastniku od 11 do 12, izvzemši nedelje in četrta.

Krajni šolski odbor v Hrastniku.

Pridobivajte novih naročnikov!

Z neizmerno žalostjo naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog in najboljši oče, gospod

Franc Penič

trgovec in posestnik

danes v soboto 18. februarja ob 20.45 po dolgi in mučni boleznici, previden s tolažili sv. vere v 56. letu starosti svojega življenja v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v ponedeljek dne 20. februarja ob 16.15 iz hiše želosti, Vetrinjska ulica 9, v rodbinsko grobnico mestnega pokopališča na Pobrežju. Svete maše zadušnice se bodo brale v torek ob pol 7 v stolnici.

Maribor, dne 18. februarja 1928.

MIRA, soproga. - BERTA, SLAVKA, DUŠAN, otroci.

Tvrdba Fran Kollmann v Ljubljani naznanja, da je 19. febr. preminula njena uslužbenka, gospodična

Frančiška Ksavera Gavač

ki je nad 35 let vestno in skrbno opravljala blagajničarsko mesto.

Pogreb se bo vršil v torek dne 21. februarja ob 3. uri popoldne iz hiralnice sv. Jožefa.

V Ljubljani, dne 20. februarja 1928.

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sočutja ob nenadni in pretresljivi smrti našega ljubljenega sina, brata, svaka

Antona De eja

trgovca v Radmirju

se vsem in vsakemu posebej pristočno zahvaljujemo, predvsem pa g. Jos. Pauerju iz Braslovč kot njegovemu mnogolet. blagemu čefu za venco in spremstvo na zadnji poti, drugim darovalcem vencev, pevcem za pretresljive žalostinke ter vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Blag mu ostani spomin!

V Mozirju, dne 18. februarja 1928.

Rodbina DELEJEVA.

Dunajski velesejem

II. — 17. marca 1928

(Rotunda do 18. marca)

Izredne prireditve:

Reklamna razstava. Dunajski modni salon za kožuhovino.

Tehniške novosti in izumi.

Raz-tava avtomobilov in motornih koles. Električna vozila — Cestne gradbe. „Das Wochenende“

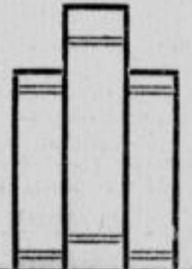
Brez potniškega vizuma! Z velesejemsko izkaznico in s potnim listom prost prestop avstrijske meje! Vizum za potovanje preko Madžarske se dobi na obmejnih postajah proti sejmski izkaznici. Znatni vozn. popusti na jugoslov., madž. in avstrijskih železnicah, po Donavi, Jadranskem morju in zrakoplovbi. Vsa potrebna pojasnila kakor tudi velesejemsko izkaznico (po Din 400) dajejo Wiener Messe Aktien-Gesellschaft, Wien VII. Messeplatz 1 a, za časa lipskega pomladnega veesejma tudi Auskunftsstelle in Leipzig, Österr. Messhaus, Hainstrasse 16—18, dalje častna zastopstva v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4
Zveza za tujski promet v Sloveniji
Dunajska cesta 1 (pašača Lj. kreditne banke)
Josip Zidar, Dunajska cesta 31.

Za staube

po znižanih cenah vsakovrsten suh, TESAN IN ŽAGAN LES. Vsaka množina v zalogi. Žaganje, odpadki od lesa, drva. Dostava tudi na stavbo. Fran Šuštar lesna industrija in trgovina, parna žaga - LJUBLJANA, Dolenjska cesta št. 12. 1335

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Moja najprisrčnejša zahvala vsem stanovskim tovarišem in prijateljem mojega pokojnega moža, kateri so mu s svojo ljubeznivo pozornostjo lajšali težko gorje. Vsem, kateri ste mi v teh težkih urah stali ljubeznivo na strani in spremili mojega dobrega moža do groba ter ga obsuli s cvetjem, katerega je on tako zelo ljubil.

Marica
dr. Košeninova

Neomejena varnost!

KRANJSKA HRANILNICA V LJUBLJANI

Knatljeva ulica št. 9, eno minuto od glavne pošte, najstarejša hranilnica v Jugoslaviji (ustanovljena l. 1820) zdaj last Ljublianske oblasti, katera jamči za vse njene obveze z vsem svojim premoženjem in davčno močjo, sprejema vloge na hranilne knjžice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju ter izposoja denar glasom štatuata na hipoteke in menice po zelo ugodni obrestni meri. Vloge v naši hranilnici so proste rentnega davka. Stanje vlog koncem decembra 1927 je znašalo okroglo Din 50,000,000.—.

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem za izkazano nam sočutje ob priliki nenadomestljive izgube našega soproga, očeta, strica, starega očeta, gospoda

Matevža Peršer

posestnika v Presarjah, občinskega odbornika itd.

Predvsem pa bodi izrečena naša iskrena zahvala čč. duhovščini, posebno č. g. dekanu Martinu Medvedu za njegov zelo ginljiv govor pri odprtem grobu, gospodu županu Jožefu Omladiču za poslovlilo ter za zahvalo zaslug od dragega nam rajnega, nadalje g. Matiju Bošnjak za pretresljiv govor, požarnim brambam Parizje—Topovle ter Braslovče naša srčna zahvala, ker so pripomogle za tako časten pogreb, pevskemu društvu in pevskemu krožku v Braslovčah tisočkratna zahvala za v srce segajoče žalostinke. Zahvala nadalje gospodu Vitu Červinka, zdravniku na Polzeli, gospodu nadučitelju Lošinu za udeležbo s šolsko mladino, gg. orožnikom, darovalcem krasnih vencev in cvetja, vsem faranom. kakor tudi prijateljem in nuncem, ki so od blizu in daleč prihiteli v tako ogromnem številu, da se še enkrat poslovljijo od dragega pokojnika in ga spremljajo na zadnji poti. — Vsem in vsakomur naša ponovna najiskrenejša zahvala.

Presarje-Braslovče, dne 19. februarja 1928.

Zalujoča rodbina Pergerjeva.

Ne bodimo z malim zadovoljni —

o sadjarstvu

»Nasel očeta je sin na skrbno obdelanem vrtu, ko okopaval drevo je s sklonjeno glavo. Zakrpan sukunjé je nosil in grd, s sešilo pa kožo volovsko si je golena ovil, na roke si dal rokavice, da bi mu trnje ostro preveč ne opraskalo kože. Kapa iz kozjih pa kož mu bila je ščit pred vročino. K njemu je stopil tedaj in rekel sloviti Odisevs: »Spreten si, starce, zelo, kot vidim, za delo na vrtu, skrbno gojiš in paziš na vse, da dobro uspeva: debelca drobnih sadik in smokev in trta in oljka, gledaš na hruško skrbno in strežeš grešici s čebulo.«

(Hom. Od. XXIV. — Iz prevoda v rkp. Fr. Omerza.)

Zanimanje za umno sadjarstvo je v zadnjih letih pri nas zelo naraslo, vendar pa pridelovanje sadja ni tako napredovalo kakor mnoge druge panoge kmetijstva. Se vedno večina naših sadjarjev ni prišla do prepričanja, da je sadno drevje kulturna rastlina, ki potre-

Ivanovo grozdčije, komulja, maline, vrtné jagode, orehi, lešniki in kostanj. Ta knjiga mora biti učiteljica in vodnica našim sadjarjem in ne sme manjkati na polici nobenega zavednega kmetijskega gospodarja.

Vsak sadjar naj se odloči le za tri ali štiri, pri obširnem nasadu za pet ali šest glavnih sort. Potem naj sadi in preceplja dosledno in vztrajno samo te sorte vse do tje, da bo imel vse drevje v svojem sadovnjaku v maloštevilnih izbranih sortah. (V drugih državah so v tem oziru še bolj radikalni, ker imajo v sadnem izboru samo po 3 vrste jabolk.)

14 letni visokodebelni nasad, vmes grozdčijnice in češnje.

buje vestnega negovanja kakor vse druge rastline, ki jih gojimo v kmetijstvu. Se vedno je skrb za sadno drevje zadnja skrb, ki jo ima naš kmetovalec sadjar, dasi je dejstvo, da donša umna sadjereja primeroma največ čistega dohodka. Ako hočemo priti v sadjarstvu na prejšnjo, moramo doseči rednejšo rodovitnost in boljše kakovost.

Preveč sort.

Preobilica raznih sort je največje zlo, ki tlačí ceno našemu pridelku in najbolj ovira razmah naše sadne trgovine. Čim več sort imamo v sadovnjaku, tem manjša je skupna vrednost pridelka, in pri isti množini pridelka raste njega vrednost z manjšim številom sort. Krčenje števila sort bi bilo torej prvo in najpotrebnejše kulturno delo v našem sadjarstvu.

Izbira sort, katere edine naj se razmnožujejo in goje po posameznih okoliših, je pa težaven posel, ker zahteva dolgotrajne izkušnje in poznavanje raznih pogojev za uspešno gojitev te ali one sorte. Da se posameznemu sadjarju delo olajša in doseže potrebna enotnost, so sestavili sadjarski strokovnjaki v sporazumu s preizkušnimi praktiki pripomoček za izbiro sadnih sort, to je seznam vseh tistih sort, ki so prikladne za naše kraje, posebno glede podnebja in zemlje. Z navajanjem golih imen pa ne bi veliko dosegli, posebno ker so imena sadnih sort tujca. Zato je Sadjarsko in vrtnarsko društvo ravnokar izdalo knjigo: »Sadni izbor za Slovenijo v besedi in sliki«, kjer priporočene sorte niso samo natančno opisane, ampak tudi naslikane v naravnih barvah. V tej knjigi je opisanih in naslikanih 20 sort jabolk, 10 sort žlahtnih hrušk, 3 sorte češenj, 3 sorte sliv in češpelj, 3 sorte breskev in 1 sorta marelic. Opisane so pa tudi najboljše sorte jagodastega in koščičastega sadja:

Pravilno sajenje mladih dreves: eden drži drevesce v pravi višini, drugi sipa rahlo zemljo med korenine.

Dolžnost vsakega zavednega sadjarja je, da brez odloga začne preurejati svoj sadovnjak po tem izboru. To ni samo v interesu vsakega posameznika, ampak tudi v interesu naše sadne trgovine in našega narodnega gospodarstva. Le na ta način pridemo do enotnega sadnega pridelka, ki je prva in najvažnejša zahteva sadne trgovine.

Taka omejitev v izbiri sadnih sort pa seveda ne velja za tiste, ki goje sadje samo za dom, in tudi ne za ljubitelje sadjarstva, ki sadjarijo bolj iz ljubezni do tega lepega in zanimivega posla, nego zaradi dohodkov. Ti in oni bodo gojili i nadalje razne sorte, da bodo imeli celo leto sadje domačega pridelka. Ljubitelji bodo i nadalje preizkušali nove sorte in svoje izkušnje obračali v prid splošnosti.

Sadno drevje je kulturna rastlina,

zato zahteva umno oskrbovanje. To so vedeli sadjarji že pred 4000 leti, kakor priča Homer. Toda kako pomanjkljivo je naše sadjarstvo tudi v tem oziru še danes! Večina naših sadovnjakov iz leta v leto zastoj čaka večše, kulturne roke, ki bi obrezala in vzravnala vejevje mladega sadnega drevja, ga privezala ob kol, oplela in okopala kolobar, ki bi odstranila obnemoglo in odmrlo drevje, ki bi požar-

gala na starejšem drevju suhe in pregoste veje, odrgnila staro skorjo, mah in lišaje, namažala debela z učinkovitim sredstvom, ki jih ne manjka, ki bi precepila nerodovitno sadno drevje itd. Od zanemarjenega drevja ne moremo pričakovati niti obilnega niti dobrega in lepega pridelka. V zanemarnih sadovnjakih, ki so zaraščena in gnezdišča raznih sadnih zajedalcev, propadajo neprecenljive vrednote na drevju in vsakoletnem pridelku. Poleg tega so zanemarjeni sadovnjaki veliko zlo za marljive sosedje in sramota za pokrajino in lastnike.

In kaj je lažje nego oskrba sadovnjaka! Drevesna žagica, oster nož, strgulja, jeklena ščet in primerna lestva, pa je skupaj orodje, ki ga potrebujemo. Delo je lahko in prijetno. Izvršuje se ob takem času, ko je najmanj dela v kmetijstvu, to je pozimi in prav zarana spomladi.

Gnojiti treba!

Ob sebi je umevno, da potrebuje sadno drevo, ki naj raste v višino in širino, poleg tega pa rodi obilo žlahtnega sadja, mnogo hrane. Ako pomislimo, da stoji vse svoje deset in desetletja dolgo življenje na istem mestu, nam bo še bolj jasno, da morajo sčasoma usahniti prirodni viri in naj bi bili še tako obilni. Če torej hočemo, da bo čvrsto in zdravo rast-

Dielova maslenka.

lo, zlasti pa še, da bo rodilo redno in prvovrstno sadje, je neogibno potrebno, da mu dodajamo hrane v obliki gnojila, ki vsebuje vse potrebne redilne snovi (dušik, kalij, fosforjevo kislino in večkrat tudi apno). V naših razmerah je gnojenje še posebno potrebno, ker raste sadno drevje na travnatem svetu, ki ga ne moremo tako obdelovati, kakor njivo in kjer ima v travi mogočnega tekmeča.

Zelo uspešno in najpripravnije, dasi nepopolno je gnojenje sadovnjakov z gnojnicjo. Ako ga izpopolnimo z umetnimi gnojili, zlasti s kalijem in fosforjevo kislino, bomo dosegli izvrstne uspehe. Vse sadne rastline potrebujejo tudi mnogo apna. Kjer ga manjka v zemlji sami, je tudi gnojenje z apnom zelo potrebno in koristno. Ker izdatno gnojenje sadovnjakov obenem tudi pomnoži in izboljša pridelek trave, se trud in strošek tembolje izplača.

Varstvo sadnih kultur.

Pri vsakem kmetijskem pridelovanju je dandanes po vsem svetu ena izmed najvažnejših kulturnih opravil zatiranje škodljivcev. In baš po tem, kako je razvit boj s škodljivci, se najbolj kaže napredek v posameznih kmetijskih panogah. Primerjaj naše vinogradništvo.

Pri sadjarstvu smo tudi v tem oziru jako zaostali, dasi dobro vemo in vsako leto bridko izkušamo, kako ogromne množine sadja nam vražji škodljivci ali popolnoma uničijo ali pa vsaj tako oškodujejo, da za trgovino nimajo nikake vrednosti. Tuintam posameznik še stori kaj malega, toda splošnost se še ni zganila, dasi marsikje že »teče voda v grlo«. Doslej se je sadno drevje samo hranilo kolikor toliko uspešno, toda odpornost pojema in nekatera sadna plemena so na robu propada (češnje, breskve, češplje). Treba je torej seči po od pomoči, kakor se je to že zdavnaj zgodilo pri vinski trti. Sredstev za preganjanje in zatiranje zajedalcev imamo na izbiro. Že leta in leta se priporoča škropljenje sadnega drevja z arborinom, ki uničuje razne žuželke. Obenem pa je obrambeno sredstvo proti raznim glivičastim boleznim. Koliko pa imamo šele raznih preizkušenih sredstev za zatiranje posameznih škodljivcev, bodisi živalskega ali rastlinskega rodu. Izmed vseh so najvažnejša tobačni izvleček, modra galica in žveplo v raznih oblikah. Manjka pa splošnosti potrebne uvidnosti in odločnosti. Prepričanje, da brez smotrnega in vztrajnega zatiranja sadnih škodljivcev, sadjarstvo nima bodočnosti, žalibog še ni prodrlo dovolj globoko v sra naših sadjarjev. Velika večina misli, da bo šlo tudi brez tega in da je vse odvisno od letine. Kako napačno pa je tako mnenje, nam dovolj jasno izpričuje vinska trta in propadanje češnjevega in češpljevega drevja. Kaj ko bi bile sedaj na

Jablana — Veliki vojvoda Friderik — v obliki grma.

vrsti jabolane!... Za zgled naj nam bodo tuje države. Amerika je tudi v obrambi pred škodljivci na višku. Tam že leta in leta škode nasade tako temeljito, da je vsaka večja škoda izključena. Na tisoče motornih škroplilnic je na delu in v novjšem času škode nasade celo iz aeroplanov. Martin Humek.

Marija

(Dalje.)

Gotovo poznate ono legendo, kako je obiskala nebeška Kraljica svetega Bernarda, ko se je postil, da bi mogel napisati knjigo o sveti Devici. S svojim mlekom ga je okrepila! Ničesar ni, kar bi bolj globokoumno prispevalo krasno notranjo svobodo, ki vlada v kraljestvu resnične čistosti; ničesar ni, kar bi nam najsmejše predročilo bistvo »svete Device« in »svetega moža« in ju razločneje razlikovalo od bojazljivosti izprijenih duš. Iz nje se nam svetijo globlji vpogledi v vprašanje spolov, kakor jih pa dobimo v vseh modernih knjigah o seksualnem vprašanju. Te govorijo venomer le o nižjem svetu, a popolnoma molčijo o zgornjem; in le iz tega sta mogla sprejeti narava in duh svojo jasno pravico in ono zdravo razmerje, ki ju veže drug z drugim.

»Prav; to bi razumel,« je pripomnil učitelj. »S sveto Devico, ki jo postavite za razliko med človeškim in božjim početjem, hočete pojasniti in razodeti, kako stopi pri viru nastanka človeškega življenja čista vdanost v božjo voljo na mesto tope naravne vdanosti. Zdi se vam, da je potrebno to razumevanje pravega zdravja zato, da bi pravilno spoznali in preudarili človeško bolezen. Seveda mi je to, kar mi podajate, še nekoliko previsoko; ne vidim natančnega razmerja do življenske resničnosti in tudi ne, kako bi se udeležil vpliv onega življenja tujega ideala na resničnost in kako bi se pri tem izognil očitku, da bi tako ozdravljen človek napačno presojeval vse naravne nagone in naloge.«

»Le poizkusite,« je odvrnil urednik, »da ne boste v svojih predstavah v najgloblji vprašanji človeškega razmnoževanja abstraktno plaval nad življenjem, marveč si nazorno predočite vse to, kar je živo in resnično, z vsemi temnimi brezni. Tisti časi, v katerih so najprej nastale te dogme, so bili neskončno izprijeni in propali. Zato izvira vse tisto, kar so tedaj spoznali za rešitev in povzdignili na oltar, iz najiskrenejšega doživljanja resničnega človeškega življenja. V času, ko je Kristus živel, se je hči cesarja javno prodajala na ulici. Herod je poplačal ples gole ženske z glavo preroka. Slikarije po stenah zasebnih hiš so vsebovale perverzne domišljije. Mogoče bomo morali tudi mi skozi slično dobo propadanja, da bomo vnovič razumeli vse tisto, kar se nam dozdeva kot zavrnjena pravljica. Le prehitro pozabljam, kako se najbolje, kar je v nas, podzavestno preživlja z onimi vizijami. Se preden je prišel Kristus, je rekel Philo iz Aleksandrije: »Če se družijo ženska z moškim, se izpremeni devica v ženo; če se družijo duša z Bogom, se izpremeni žena spet v devico.« Kdor razume te besede od znotraj na vzven, ta razume veliko, dospe tudi do prvega vhoda v bistvo »brezmadežne Device«. Da more postati iz žene spet devica, če duša občuje z Bogom, tu je toliko globokega spoznanja in tako poglobitev v najnežnejšo skrivnost vsega duhovnega in telesnega zdravja, da bi se človek pregrešil zoper to čistost, če bi zahteval še nadaljnjih razlag o njej. Kdor more razumeti, naj razume!« A prav v današnji dobi, ko vse to vedno bolj propada, ko je vse že naravnost namledno usmerjeno na spolnost, tako čutnost, domišljija in iznadljiva pamet, in se brezob-

zirno povsem razgali narava pred nami, v taki dobi bomo gotovo začeli umevati, kaj se pravi, da se žena spet izpremeni v devico in kako zadobi žena na ta način zdravje duše in telesa. Šele če to premislimo in preudarimo, nedoločno zaslutimo, kaj je prav za prav — pomen in bistvo čistosti, kako je čistost bogata molčečnost, velika zdržnost, poniznost, nesebičnost, kako se boji sirovosti, igračkaranja in da ne bi duša tako propadla, da bi zlorabljala naravo! Čim pa to zaznamo, pa tudi vemo, da vpliva grdo samoljubje vprav uničujoče na vse življenje tedaj, kadar se izpremeni na onem polju molčeča čast službovanja in žrtvovanja v glasno in klepetavo polteno uživanje.

»Tudi to razumem,« je dejal učitelj. »Težkoče pa nastopijo ondi, kjer je vzvišena duhovna ideja brezmadežne Device vtelesena v Mater Kristusovo, imenovano resnica, ki je meso postala!«

»Če pa preudarite,« je odvrnil urednik, »to vprašanje brez slehernih predsodkov tako zvanih prosvitljivcev, tedaj morate vendar spoznati, da ni to nikakršna čudežna vera. Najbolj zdrava duhovna potreba po pravilnem izenačenju med vzrokom in učinkom je izražena v tem, če se človeštvo prvega velikega stoletja krščanstva ni hotelo zadovoljiti, da bi bila Mati Gospodova navadno človeško bitje. Ali more nastati ogromen učinek iz majčnega vzroka? Ali ni to višek globokoumnosti, če so sklepali, da mora biti duša človeška prinašatelj takega življenja tudi sama polna neskončnih milosti, taka duša, da že vnaprej ustreza popolni oblasti Sina, ki jo ima nad naravo? Ali zares mislite, da bi se bil večlovelič Jezus Kristus. ne da bi bil ta neskončni čudež pretresljivo pre-

vrnil poteka naravnega razvoja in povišal naravo v nedogledne višave? Resnično, kdor ne vidi v Mariji najvišje žene, ta omalovažuje temeljne zakone vzroka in učinka!«

»Na ta način povedano,« je dejal učitelj, »se seveda ne protivim temu. A ono o rojstvu Device in še vse drugo — to je pa le preveč zahtevati, da bi človek verjel, posebno še zato, ker dobite take trditve tudi v bajkah nekrščanskih narodov in je češčenje Isis in Demetre gotovo zelo vplivalo na češčenje Matere božje.«

»Take podrobnosti naj vas nikar ne zavaljajo!« je rekel urednik. »Te le dokazujejo, kako je vsa ta ideja vkoreninjena v človeški duši. Ježef de Maistre pravi nekje: »Sleherna dogma je tako stara ko svet.« Če obrnete te besede na to vprašanje, vidite, da se je življenje duše že od nekaj bavilo s tako vzvišeno dušo, ki ne bi živel v zahtevah, temveč bi v svetosti služila in brezmadežna šla skozi življenje. Tako dušo je primerjalo s svojo propalo, ki se v sebične namene zlorablja pri razmnožitvi. In ali je bilo le slučajno, da so imeli za tako vzvišenost že od nekaj podoba žene? Ali ni ženska duša že po naravi določena za to, da se bori s svojo požrtvovalnostjo zoper delovanje samopasnosti v zaplojevanju? Ali ni torej s podvojenjo močjo vteleseno to duhovno stanje v Brezmadežni? Stanje, ki so je že prej polno pričakovanja čistili, stanje duše, ki bi se brez njene luči vse človeško razmnoževanje gotovo izmalčilo? In ali ne dokazuje to, da po vseh teh dogmah narava ni onečaščena, je nasprotno še postavljena v varstvo duhovne moči, ki edino zdravilno vpliva? Ali niste tudi vi doživeli, da do dna občuti najbolj moški mož, najizrazi-

Faust v St. Vidu

R. Kralikov »D. Faust«, drama v 5 dejanjih, na odru škofijske gimnazije v dnevih 19. in 21. t. m.

Najgloblja pripovedka, ki jo je ustvaril pred stoletji, v srednjem veku, nemški narod, govori o čarovniku Faustu. Nezadovoljen s svojo s trudom pridobljeno učenostjo se Faust v svojem napuhu, da bi še več vedel in še več časti užil, zapíše hudobno pogodbo se glasi za 24 let. Toda tudi vse nove časti: sijajna palača, nič mu ne more utešiti srca. Do zadnjega gledavec upa, videč, kako se nesrečni mož bori in okleva med nebom in peklom, da bo morda vendarle rešil svojo dušo; zaman, približa se dvanajsta ura zadnjega leta — Faust umrje nespokorjen. Nasprotno pa neuki šaljivec Pavliha s svojo preproščino srečno uide zankam pekla. To je ideja ljudske pripovedke, prvič tiskane v Nemcih l. 1587. Doživela je potem nešteto dramatičnij, katerih je tudi Kralikova; najslavnejša je seveda Goethejeva. Pri Goetheju se, kakor

znano, Faust na koncu II. dela zveliča: Marija ga vzame v nebo; Kralik nasprotno se je zvesto držal ljudske knjige. — To dramo so zelo srečno in z velikim umevanjem uprizorili dijaki zavoda sv. Stanislava. Faust in Mefisto sta imela najtežji vlogi, zlasti Faust, ki je bogastvo svojih lepih čustev z razsodnostjo ohranil prav do zadnjega. Mefisto se je skrbno varoval, da ni zašel v patos in deklamacijo; najhvaležnejšo vlogo pa je imel Pavliha, ki jo je bilo res tudi najlažje naravno igrati. Tudi vsi drugi so svoje vloge znali prav dobro. Gledavci smo sledili prav vsem prizorom z največjo pazljivostjo, čisto s prisrčnim smehom. Godba (pod vodstvom prof. V. Hybaška) nam je s svojimi disonancami prekrasno tolmačila grozni duševni boj Faustov. Vse igravce in gledavce, je igra — to lahko zadržimo — etično presunila: ne bomo je zlepa pozabili.

Prevod je oskrbel in režiser je bil g. prof. Omerza. (Tisti prizor po pogreznitvi Fausta bi bil smel ertati, ker je bil odveč.)

Udeležence.

Napitnic bo pri tem najbrže manj, bodo pa zato — pametnejše.

Kako še stanujejo ljudje v Evropi

V San Cesareo v najbližji bližini Rima je okoli 1000 letov stanovalo v takih slamaatih kolibah.

kakor jih prinašamo na teh dveh slikah, do junarja t. l. Tega meseca so kolibe sežgali in naselili ljudi v lične hišice, ki jih je zgradila »Opera nazionale Combattentia«. Pa v Italiji, pravijo, je še veliko takih in podobnih brlogov.

Moda in jetika

Zdravniki v Ameriki in Evropi so začeli resno opozarjati na predrago ceno, ki jo plačuje ženstvo sedanji modi. Ne le, da se mnogo žensk zaradi nezadostne obleke prehladi in boleha ter mrje na raznih ženskih boleznih, marveč se strašno širi med mladimi dekletki tudi jetika. Da bi bile vitke, se postijo in postijo; telo pri tem oslabi in jetika je kmalu tu. Tedaj hujšanje vse hitreje napreduje in nespametna dekleta se vesele: »Zopet za kilo lažjal«. Sedaj preneha tudi vsaka želja po jedi, kar je zlasti uradnicam in nastavljenkam všeč, saj si morejo za ta pristradan denar privoščiti nove svilene nogavice in tenke čevljičke. Čutijo se sicer utrujene in slabotne, a kaj zato — »linija« je tem lepša in nogavice brezhibne. Potem pa le pride čas, ko je slabost prevelika in treba k zdravniku. Tedaj je pa navadno že prepozno. Na vsak način pa mora potem taka »nespametna devica« leta in leta prebiti po sanatorijih ali bolnišnicah in z največjim trudom pridobivati nazaj drobtinico za drobtinico tako lahkomišlno zapravljenih telesnih moči. V tem pa mine mladost, mine čas, ko bi se mogel človek res veseliti življenja. Popolno zdravje in moč se pa sploh nikdar več ne vrne.

Marsikdaj treba iti na prireditve — obede, čajanke — kjer svečana obleka ne bi bila na mestu, je pa vendar treba biti eleganten. Za take slučaje kaže naša slika par lepih pariških modelov. Vse tri obleke so blagodejno enostavne, a linija je izrazito elegantna. Jasno je, da je treba za take obleke izbrati tudi blago primerno enostavne, nekričeče barve, gladko, brez vzorcev.

Propeler na klobuku! Zakaj neki ne? Kakor kaže naša slika, je to celo izredno okusna novost, ki bo zlasti mladim dekletom nedvomno zelo ugajala. Lepa svilena pentlja, elegantno aranžirana na gladkem plišastem klobuku učinkuje izborna. Klobuk je zadnja pariška novost.

V Franciji je že cela vrsta zdravnikov specialistov, ki se pečajo samo s tem, da shušane mlade gospodične zopet navadijo jesti. Hčerke bogatih staršev morajo v posteljo in s pomočjo hipnoze in grejače jih počasi navajajo na normalno hranjenje. Revna dekleta pa čaka seveda bolnišnica.

In moda? Ze obrača svoj voz! »Polna linija se vrača« — tako naznanjajo velikomestni listi. Kaj poreko prevarjene žrtve dosedanje mode?

Socialni vestnik

Izseljeniški problem

V večini držav prodira ideja, da bi se izseljenci na svojem potovanju v prekmorske dežele zavarovali za slučaj smrti nezgode, ki povzroča popolno ali delno delanezmožnost. Dosedaj se je tako zavarovanje izpeljalo le v Španiji. V zavarovanju so vpoštevane tudi posledice bolezni, ki si jo nakopljejo izseljenci na transportu.

V naši državi imamo sicer možnost, da se izpelje tako zavarovanje, ker ga predvideva tudi izseljeniški pravilnik, toda pri onih faktorjih, ki bi imeli možnost, se zdi, da za to ni razumevanja. Sicer je sklical minister za socialno politiko leta 1924. v Zagreb izseljeniško konferenco, na kateri se je razpravljalo tudi o zavarovanju naših izseljencev. Šef izseljeniškega komisarijata g. dr. Aranicki je zastopal stališče, da naj bi prevzela država to zavarovanje v lasten delokrog. Nekateri so pa bili mnenja, da naj bi stopile izseljeniške oblasti v stike s posameznimi zavarovalnicami, v prvi vrsti pa, da naj bi se naslonili na Osrednji urad za zavarovanje delavcev, ki je v principu že pristal na to. Vsak ponesrečenec bi dobival mesečno 500 Din rente, odnosno njegovi svojci.

Večina je pa mnenja, da naj bi vzelo to zavarovanje v lasten delokrog izseljeniški urad sam. Kajti ta razpolaga že s kapitalom 30 milijonov dinarjev. Pa tudi z ozirom na to, da so velike nesreče zelo redke, bi se kmalu nabral za to potrebni kapital. Če bi se določilo, da plača vsaka zavarovana oseba prispevek 100 Din, bi dobival izseljeniški urad letno 2.000.000 Din. Kajti leta 1924. je znašalo število izseljencev 24.734 oseb, leta 1925. 23.334, leta 1926. pa 23.784. Torej povprečno 23.500 oseb.

Zavarovanje izseljencev se pa skuša izvesti tudi potom mednarodne pomorske zveze. V ta namen je bilo že več mednarodnih konferenc, zadnja v Amsterdamu leta 1927. Zaekrat pa še ni prišlo do definitivnih zaključkov, pač pa se je osnoval odbor, ki ima nalogo, da zbira material in da izdela načrt konvencije.

Kakor se vidi, dozoreva obvezno zavarovanje izseljencev sicer počasi, vendar zavzema ta ideja čim širši krogi. Zeleti je, da bi se tako zavarovanje čimprej izvedlo, ker bo v veliko korist izseljencem in njihovim družinam.

SPLOŠNA NAVODILA ZA POSLOVANJE UPRAVNIH ODBOROV IN RAVNATELJSTEV JAVNIH BORZ DELA.

Dne 15. febr. 1928 so prevzeli upravni odbori v smislu nove uredbe svoje funkcije. V svrhu enotnega poslovanja vseh borz dela, je izdal minister za socialno politiko splošna navodila.

I. Poslovanje upravnih odborov.

Funkcije upravnih odborov so častne in brezplačne. Seje se sklicujejo po potrebi, sklepi morajo biti zabeleženi v sejnem zapisniku. Njihov delokrog je:

Nastavljanje in odpust uslužbencev, sestava vsakoletnega proračuna, dovoljenje kreditov, izdajanje posebnih pooblastil predsedniku upravnega odbora in ravnateljstvu, reševanje pritožb, poa-jajo mnenja o dovoljenju kreditov za zidanje cen-nih delavskih stanovanj, pošiljajo mnenja minist-rstvu za socialno politiko in centralnemu odboru. Upravni odbor sklepa z večino glasov, proti skle-pom se sme predsednik pritožiti.

Ravnateljstvo.

Ravnateljstvo je izvršilni organ upravnega odbora, on mora izvrševati sklepe upravnega odbora, istotako vodi vse administrativne posle. Tajnik v ravnateljstvu je šef Borze dela, knjigo-vodja pa blagajnik. Ravnateljstvo sme dovoljevati kredite, toda brez dovoljenja upravnega odbora ne vsote, ki pressegajo 5000 Din.

Ravnateljstvo dobi za svoje funkcije odškod-nino, in sicer vsak član za vsako sejo 80 Din. Toda plačane seje se smejo vršiti le enkrat na teden.

Ravnateljstvo se sestoji iz 3 oseb: predsednik upravnega odbora, predstavnik Delavske zbornice in predstavnik oblastnega odbora.

Podružnice javnih borz dela.

Podružnice javnih borz dela vodi ravnatelj-stvo, katerega tvorijo: predsednik, katerega pred-laga oblastni odbor pristojne samoupravne obl-asti, zastopnik delodajalcev in zastopnik delojemal-cev. Ravnateljstvo imenuje upravni odbor javne borze dela. Delokrog ravnateljstva je isti kakor pri javni borzi dela. Teritorij podružnice napram javni borzi dela in napram ostalim podružnicam doloži upravni odbor javne borze dela.

Centralni odbor.

Na željo javnih borz dela je upravni odbor. Sestavljajo ga 3 osebe: delegat ministrstva za so-cialno politiko kot predsednik, predstavnik central-nega tajništva delavskih zbornic in predstavnik zveze industrijcev.

Njemu so podrejani upravni odbori ravnate-ljstva javnih borz dela, pošiljati mu morajo poročila o gibanju brezposelnih in o vseh važnejših izpre-membah.

Naročajte 'Slovencu'!

Sveta življenje in vrvenje

Serum zoper gobavost

Letno poročilo Britanske zveze za boj proti gobavosti napoveduje, da se bo ta strašna bolezen dala v kratkem popolnoma iztrebiti. Novo zdravljenje bo pomenilo trijumf britanske medicine, ki je po več kot 10 letnem preizkušanju iznašla absolutno zdravilno sredstvo zoper gobavost v izsušenih plodih hydnacarpus-drevesa. V vsem britanskem imperiju, kjer ta bolezen razsaja, se bodo zgradila lečilišča. Število gobavih po vsej zemeljski obli znaša štiri milijone, od teh je 416.000 na britanskih tleh.

3000 let stara pšenična zrna dozorela

Kakor znano, so našli v grobnici egiptovskega kralja Tutankamna poleg mumije tudi pšenična zrna, ki so bila 3000 let pred Kristusom kot daritev položena z njo v grob. Ta zrna so poslali v Kanado, in sicer v provinco Alberto blizu South-Cooking jezera, kjer so najboljša tla za pšenico. Prva žetev je bila malenkostna, vendar je dokazala, da pšenična zrna skozi celih 3000 let niso izgubila svojo plodnost. Druga setev pa je prinesla še nepričakovano boljši rezultat. Klasje se zelo razlikuje od kanadskega, kajti iz egiptovskih zrn izrastlo klasje nosi 12 v obliki pahljajce razvrščenih koncev. Zornost tisočletnega zrna je bila fobika, da so posamezni klasovi imeli po 150 zrn. Iz tega zrnja dobljena moka je mnogo finejša kot kanadska in se da najbolj uporabiti za slaščičarniške izdelke.

Največji hotel na svetu

To je seveda Pennsylvania-hotel v New-yorku. Sicer so v Newyorku še veliko bolj razkošni hoteli, toda največji in za človeka, ki ni večkratni milijonar, tudi najpripravnější. Ima 2000 sob, oziroma prostorov in leži sredi mesta; postaja podcestne železnice pa leži ravno pod njim. Veža je tako velika kakor lopa največjega kolodvora in sega tri nad-stropja visoko. Okoli so prodajalne, radio-služba, tobakarne, kavarna, slaščičarna, biroji za vozne liste, časnikarske prodajalne, biroji za gledališke vstopnice, pošta itd. itd. V sredi je konverzacijski prostor, kjer v miru čakaš in se razgovarjaš. Hotel ima svojega zdrav-nika, lekarno, brivski salon s 65 sedeži, dvaj-set manikirskih gospodičen, kopalnice, knjiž-nico, radio-koncertno dvorano, več restavra-

cij, plesno dvorano, bar. Seveda ima še vsaka soba posebej svojo kopalnico. V sobi imaš vse, kar rabiš, tudi šiviljo, če se ti je odtrgal ta ali oni gumb. Najbolj originalno je, da postrež-niškega ošobja skoraj ne vidiš in si tako pri-hraniš — napitnico. Vrata sobe so čisto posebno; imenujejo se: kividor. Vrata so na zu-naj in na znotraj izbočena, ki ima še dve vrati v sobo in v hodnik; je torej nekaka oma-ra, ki se na obe strani odpira. Na ta način osnaži postrežnik obleko, čevlje in izlika pe-rilo, ne da bi prišel s potnikom sploh v do-tiko. Eventualne želje se sporočijo vse po te-lefonu, ki je v vsaki sobi. Tudi časopis dobiš na ta način vsak dan trikrat. Pa tudi hotel sam ima svoj časopis, ki te informira, kam lahko greš opraviti svoje posle ali pa se zabavati. Tudi samotar najde v tem hotelu svoj kot visoko nad zemljo, kjer ga živa duša ne moti in kamor tudi počestni šum ne sega. Da od tisočev gostov niti eden ne hodi peš po stop-nicah, ampak ga vozi lift, se v Ameriki samo ob sebi razume. Na razpolago so pa tudi nešteti hotelski avtomobili, da ti ni treba ni-kamor peš.

»Mesarja« sta se igrala

V mestecu Kandel na Pruskem so te dni v neki hiši klali domačega prešiča, čemur so otroci z veliko radovednostjo prisostvovali. Petletni domači sinček je nato predlagal svo-jemu šestletnemu tovarišu, da bi se šla igrat »mesarja«. Reš sta zvelikla skupaj ostro se-kiro, več mesarskih nožev in dve skledi za kri. Končno je mlajši deček zvezal starejšega na rokah in nogah, nato vzel sekiro in udaril z njo tovariša po glavi. Ker je bila sekira ostra, je kljub mali moči prizadejala smrtno-nevarno poškodbo. Mali »mesar« je pa vzel nož in hotel tovariša še zaklati. V zadnjem hipu so prišli domači in preprečili njegovo namero. Težko ranjenega starejšega dečka so prepeljali v bolnišnico.

Napitnica s čisto vodo

Afganistanski kralj je na svojem evrop-skem potovanju te dni dospel v Belgijo, kjer so ga sprejeli enako ljubeznivo kakor v Italiji in Franciji. Na obedu, ki ga je njemu na čast priredil belgijski kralj, je afganistanski kralj napil sledeče: »Dvigam čašo, polno čiste vode, in pijem na zdravje Vašega Veličanstva!« — S tem je pač led prebit in posledje bodo smeli tudi navadni zemljani napijati ob čisti vodi.

Moda

